

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félével és pontosan és jutányosan közlünk.

Teljes számú példányokkal még szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT. Halálozás; nyilatkozat. A' szent gróti levél elemzése XIII; gr. Széchenyi Istvánról. Takarékpenztári szemle. Nyitrai közgyűlés. Főisp. helytartó beiktatás Varasdban. Zsigmond királyi társalkodó névsora. Arviz pusztítás Egerben. budapesti napló.

Külföld. Amerika (Castillo perui elnök; M' Leane.)

Spanyolország (A' krón. utazásai; a' francia kormány Basilan szigetét megvásárolta; egyházi bírások. Cataloniában a' csend helyre állott.)

Franciaország (Duchatel ideiglenes külügy miniszter; júliusi napok évünnepe. Gyár munkások állapota.)

Anglia (Parlament eloszlási napja; szerencsésen végződött szerencsétlenség; ünneppélyek O'Connell tiszteletére. Új sealand lecsendesült.) Schweiz.

Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

A' kir. törvényszéki ügyvéd-koszorúnak, mind korra mind érdemre nézve országos tiszteletben álló Nesztora felső-Kubini és demjénfalusi Kubinyi Miklós több megye táblabírája's több fő nemzetségek jogkormányzója munkás élete 70dik évében, folyó 1845. augusztus 7kén, reggeli 8 órakor, tüdőszélülés következtében, jobblétre szenderült's 9kén a' vázát-melletti temetőben takarítottat el. Elhunytát számos pártfogottin's rokonin kívül leginkább özvegye szül. Neszkovics Juliana kesergő! Béke hamvait emlekezeten úgy is áldás lebeg.

Nyilatkozat. Ó mélt. gróf Ráday Gedeon ur mi-helyt tudomására jutott, hogy megbízottja néhány főrangú hölgy és ur ajándokát, külföldön kiképzésemre fordítandót, nem adta meghagyása szerint kezemhez, az egész elveszett összeget, 288 pftot, rögtön kegyes volt számomra saját erszényéből kifizetni. Pesten auguszt. 7kén 1845. Fűredy Mihály.

A' szentgróti levél elemzése.

XIII.

Bizony még annyi politikai belátásunk és tapasztalásunk sem volt eddigé, mihez képest azon hazánkfainak hitelét bármilyen iparkodunk volna nevelni — sőt éppen ellenkezőleg — kik belbecsük vagy szerencsés véletlen által olly fokra emelkedtenek, hol egy szó nem ritkán többet nyom, mint ezer megyei vagy országgyűlési szebbnél szebb szónoklat indítva a' dolgokon.

Elkerülhetlenül szükséges chezképet, ha t. i. csakugyan nem vadászunk egyebet, de mindenek előtt nemzetünk és honunk felvirágzása fekszik lel-künkön, némiéket hovahamarább tökéletesen definiálnunk's a' gyakorlati élet mezejére vinnünk. Ennek szüksége pedig azért olly sürgető, mert mindaddig, míg csak úgy, mint eddigé, egyedül a' kormány eljárás ellen lépünk honvédelmileg fel, ánde más részről nem bírnak elég józansággal minden kitalálható módon viszont előmozdítani a' kormány honunk javára czélzó szándékait; mindaddig kormányvonal viszonyunk bizony örökleg csak „új hazási” leendő; millyesbül legjobb esetben egyedül pangó status-quo veheti eredetét, legnagyobb hihetőség szerint azonban előbb utóbb de elvégre bizonyosan olly állapotnak kell kifejlődni, melly ránk magyarokra nézve semmi esetre nem lehet üdvös; nem lehet pedig azért, mert daczoló állásunkat a' kormány ellenében sem erő nem támogatja, sem civilisatioi közvélemény nem pártolja többé.

És e' körül forog megváltozott politikai állásunk főlényege! Mert míg úgy szólván nem volt nekünk magyaroknak magyarul beszélni szabad; míg alkotmányunknak szinte nem létezett egytelene gy sarkalatos törvénye is, melly többé kevesebb ne lett vala megfertőztetés tárgya: akkor a' legszerényebb szóban is több erő volt, mint hadakban lehetett volna, minthogy nemzetnek megsemmisítés-elleni küzdelme olly gyönyörű, olly szivverjesztő jelenet, melly elmulhatlan magára vonja minden jobbnak rokonszenvét, 's pedig elannyira, mikép még a' legteljőbb kicsapongás is, melly illy küzdelmekkel néha jár, a' legőszintébb engesztelésnek szokott tárgya lenni.

És hála az Egeknek, hogy ez így van, 's hogy ott, hol a' civilisatio közelebb viszi eredeti honához az édenből kiesett emberi nemet, a' legerősb sem tapasztalja — oh! milly kimondhatlan édes érzés — a' leggyengébbet is a' nélkül, miszerint erejének legnagyobb éle ez által, ha tán külsőre nézve nem is, valódi lényegében ne volna megtörve.

Ánde honunk törvénye magyar, noha honunkat nem egyedül magyar lakja — ennyire változtak a' dolgok — és ha fejletlenül pang alkotmányunk, vagy jelen időkben veszélyben forog, az élő Istenre mondom: bizony hazánknak azon ujnemű propagandistáit illeti e' tekintetben a' legnagyobb bűn, kik egybehazasított létünket eléggé nem méltányolván's arra egy cseppet sem figyelvén, hogy, valamint testi ugy tudományi erőnk is szerfelett parányi, olly magas paripákra ültenek és azokról olly tágas szájjal peroráitanak, mintha, tudja az ég, milly háboru-edzett had állna mögöttük, vagy olly égbekiáltó igaztalanság nyomná őket és azokat, kikért vinnak, mihez képest okvetlen ügyük mellett szólna fel a' leghangosb európai közvélemény; holott haduk nemcsak nincs, de ugy nevezett jóakarók és ügybarátok, kiket bírnak, vagy inkább „kikkel nem bírnak”, őket egy kis borért, egy kis pálinkáért, egy pár kis forintkáért legott sárban hagyni készek, ut exempla docent quantum satis; azon közvélemény pedig, mellyre támaszkodnak, nemcsak nem pártolja őket többé, de éppen ellenkezőleg, szintazon arányban még kelleltél szigorub irántuk, mint a' milly arányban egykor, mikor velünk volt, még kicsapongásinkat is megbocsátá.

És ez igen természetes; mert valamint a' legűgyefogyottabb, ha igazság paizsa alatt áll, kimondhatatlan nagy auctoritas még a' leghatalmasbátellenében is, ánde tüstént nemcsak megszűnik auctoritása, de legott köz indignatio tárgyává lesz, ha neki igazság szolgáltat ki, és ő még is mindegyre és mind merészebben követel: szintezen arányban pártolja vagy sujtja a' közvélemény a' ráhivatkozót is okvetlen, a' mennyire t. i. ezen hivatkozás méltányosság alapul, vagy azon túl kalandoz.

Távol vagyok azt állítani, mintha nemzetünk és hazánkra nézve semmivel nem volna többé adós a' kormány, 's mintha minden tartozását már leróta volna. Nem. Illy hízogó szó nem fér hozzám, 's egyebiránt haszontalan sőt káros is volna; mert mikor egy szebb jövőndő megalapítása forog kérdésben, akkor egyedül az őszinte megismerés szolgálhat jövőre iránytűül, midőn az elmulasztási vagy tettegi hibák fődözgetése, vagy éppen másokra háritgatása egy részről okvetlen olly vakságot, 's más részről mulhatlan olly keserű vért okoz, miszerint illy állapotban az igazság leplegtelen kiténtetése szint-olly kötelességben járó dolog, mint az igaz szó lovagias méltánylása. Tekintsünk egyebiránt a' honban körül 's vegyük kérdőre Magyarország anyagi állapotát bár, vagy vizsgáljuk a' nagy közönség szellemi kifejlését, 's nem fogunk még a' legrovidebb látó's legigazságtalanabb előtt is, egyéb gyámokra annak bebizonyításul szorolni, hogy bizony a' kormány korántsem teljesít kötelességét azon mértékben, mint azt tehetné volna, és hogy e' szerint legszentebb tiszte, vérünkbe új életet és új életkedvet lehelve, a' mult idők elmulasztását legtisztább lélekkel's legnagyobb energiával hovahamarább helyrehozni. Mi, a' mint ezt már egyszer é-rintém's még ezerszer szeretném ismételni, mint legigazságosb tett, minden részre nézve bizony a' lehető leghasznosb is volna.

Ánde mikor így szölok, 's ezen jogtul soha nem bír elütni senki, mély és őszinte háladattal viseltetem a' kormány azon férfai iránt, kik az örök igazság érzetétül áthatva, nem gondolván azzal, hogy ebből a' közbírodalomra nézve mennyire fogna növekedni az ugy sem esekély bonyodalom, megadák nemzetünknek nyelvét, 's alkotványilag — mondjuk ki egyenesen — legújabb időkig inkább passivitas, mint szerfeletti beavatkozás által vétkeztenek. — Üdvözlem őket; 's ha visszatekintek azon időkre, mikor még ifju erőben 's olly reménytelve kezdék víni jogainkért, ánde nyelvünk, nemzetiségünknek ezen legerősb záloga, a' hanyatlás már olly stadiumban volt, mellyrül az élet felélépés a' legnagyobb csudák közé tartozik, igen, ha visszatekintek ezen időkre, köteles vagyok őszintén megvallani: belsőmben csak kivé-

telkép, némi szerencsésb pillanatokban, mertem hinni akkor, hogy még éltében fogna anyanyelvünk törvény nyelve lenni. Ezen hitem pedig nem azért volt olly gyenge, mintha nem lettem volna kész, véremig mindenemmel áldozni nemzeti becsületünk visszanyeréséért, 's erre elég elszántsággal nem bírok, vagy mintha teljes joggal nem követelhetők volna azt, hogy a' magyarnak törvénye magyar legyen; hanem azért reméltem mindent egyedül az időtől's meg nem szűnő, minden erőltetés nélküli ápolásunktól, mert gyáván ki hagytuk vétközteni, sőt saját magunk vétközöttük ki magunkat anyanyelvünk, ezen legnagyobb kincsünk, használatából annyira, mikép annak élete kísérő sajátságival együtt majd elhunyt már, 's fölötté mindenünnen idegen szellem és új viszony keletkezett's jött gyakorlatba. Hol pedig illyes gyökeret vert már, mint nálunk történt, ott a' legvilágosb, legelidegeníthetlenebb jog is bizony csak lépcsőként helyezheti magát kellő állásába vissza; mi, azt hiszem, elég világos, 's mit ha valakinek, bizonyosan legelsőben is a' prókátorságban annyira saturált magyarnak kellene tudnia.

„Ha szabad akarsz lenni, légy mindenek előtt igazságos.” Ez volt 's ez lesz politikám főszabálya mindig. Ugy hogy ennek alapjára illesztve nemzeti állásunkat a' közbírodalomhoz, nemcsak nem tudtam soha is magamban elnyomni bizonyos érzést, sőt minden alkalommal leghangosabban szólt az belsőmben, mellyhez képest axioma-világosságban látam's most is azt hiszem, hogy „csak az érhet tartós ezélt, ki méltányos.”

Már pedig, ki nem iskolás pajzán negéddel hadarászsza össze vissza nemzeti hanyatlásunk's ismételi jobbrfordulásunk százados eseményit, és ki mint „elázott” huzár nem hiszi, hogy a' „szorítsd” és a' „rajta” még a' politika mezején is már diadalra vezet, de egy részről tökéletesen belé tudja gondolni azon mély complicatiókba, mellyek közt léte-zünk, más részről elég gyakorlati felfogásu: „lehetetlenségek” után nem sovárogni; az minden bizonynyal nemcsak nem bámulja, de igen természetesnek fogja találni, hogy olly kimondhatlan sokáig kellett ollyasokért vinnünk, 's még most is annyi van hátra, mikhez elhanyaglási bűneink's ezzel olly szoros kapcsolatban levő elévülési bajaink nélkül, és egyszerűbb körülmények között, minden nehézségtől menten márul holnapra eljuthattunk vala.

Az én politikám, és a' régi's most az újabb el-lenzék által ismét nyersebben felfogott politika közt a' különbség, kevés szóval definiálva, tehát az:

Hogy míg én nem annyira személyekben, mint inkább helyzetben és viszonyi bonyodalomokban látom annak okát, hogy a' minket illeto dolgok sem olly szaporán nem mennek, sem egészen olly vágásokban nem forognak, mint azt mi, annyira hátramaradt alkotványos magyarok, igen megfoghatólag o-hajtanók, addig valamint a' régiek, ugy a' mai ellenzék primipilusai is, rendszerint személyeknek tulajdonitják minden lehető bajaink fő okát, ugy hogy esnek csak le, mint ok hiszik, a' legfőbb polczrul egy két rossz főző, 's kapna fel helyükre egy két becsületes jó magyar szakács: 's majd peregne aztán minden, a' hogy csak kell.

Ezen egészen különböző alapra állitván politikai taktikánkat, én természet szerint minden kormányi személyt lehetőleg kimélve, és azoknak, kik ügyünket méltányolják, életük's jóllétükért naponként többszer legbuzgóbban egekbe fohászokva, mindenek előtt azon vagyok's azon töröm fejemet, mikép lehetne magyarságot és alkotványt a' nélkül, hogy lényegünkül veszítsenek, sőt kifejtve üdüljenek, mind simábban az egészbe illeszteni, 's e' két palladiumunkat részint azok által is megkedveltetni, kik irántunk ekkorig még hidegek sőt ellenségesek, részint pedig azok hajlamát még inkább megnyernünk's egészen biztosítunk, kik eddig is pártolták ügyünket; azalatt, míg én ezen modorban iparkodom használni tehetségemet, addig az ellenkező vélemények viszont semmin sem igen törvén fejüket, vagy

nem látják vagy nem akarják látni azon tenger bonyodalom halmozát, melyek közt létezőnk, de egyenesen rossz akaratot, hazaárulást, Mephisto körmeit, 's tudja mit igényelnek némi kormányzásokban észrevenni, 's pedig rendszerint egyedül utcai hír, kávébeni pletyka, legfeljebb agensi revelatio (!?) következtében, mert hiszen a' conferenciákban nem ülnek, honnét aztán, mint valami különösen böles fogás, minduntalan előtűnik a' votum diffidentiae, vagy a' fátylás zene "nagy nemzeti (!!) demonstratio" viszketege, mely ha ki nem tör, egyedül csak egyesek népszerűséget kockáztató műve, mely azonban annyira nem hat, mikép többen több nagy szakállu magyar Horatius Cocles vajmi komolyra vont képekkel, 's oly annyira igazságos (!) haragot vilámló szemekkel, az általuk vétkeseknek tartott kormányiakat a' haza nagy dicsőségére untalan ne büntessék !!!

Én minden közelítésnél szinte közelítek; ámde midőn haladattal veszem még azt is, mit joggal követelhetünk volna, azért magyar szokás szerint még el nem alszom, de mindegyre iparkodom végig kinyerem azt, mi minket illet. Ők ellenben — Isten bocsássa meg bűneiket, de bizony úgy van — mint zsidóval alkuban szokott nem ritkán megadni, éppen azon mértékben lesznek követelőbbek, a' milly mértékben történt a' közelítés; mert, mint mondják: "Enged már, és azért ne csak ne tágíts, de kettőztetve szorítsd."

Én a' persvasionak, a' közös érdek kitüntetésének fegyverével remélek győzni. Ők viszont fenyegetés, új-huzás és dacz nyilaival hiszik a' diadalt kivíni.

És kevés szóval definiálva, ebből áll a' két most felhozott oly annyira elváló politikai taktikának egymás közti különbsége!

Mellyik a' helyesb, mellyik célravezetőbb? Arrul ítéljen az olvasó. Én a' magamét, minden tulszerénység nélkül legyen mondva, jobbnak tartom. 'S most ennek illusztrációjára ez alkalommal egyedül az itt következőt akarom felhozni:

Lenne nemzeti és alkotmányos állásunk bonyodalma olyan, mint például "Fridolin" című tragoedia szövevénye, akkor az én taktikám felesleges volna, mert hiszen mint Fridolinban, kisülne végre a' veres hajunak ravasztsága, 's legott, nem tudom mely német író szerint "jó ízű vacsorához ülhetne az erény, a' bűn fölött halotti tort ünneplendő!" — Helyzetünk azonban nem illy könnyen feloldható bonyodalom természetét viseli, de olyféle szomorú játékhöz hasonlít, mint például Sophokles Antigone, Alfieri Sofonisbe szindarabjai, vagy Müller véteksúly'sat, mellyekben tulajdonkép vagy éppen nincs igazi gonosztevő, vagy nincs olyas, kinek leléptével megszűnnék a' szerencsétlen csillagzat, hanem mellyek tragikai helyzetét viszonyi szövevények alkotják; 's e' szerint — mert, hiába, bajaink oka itt fekszik, a' mit t. i. a' franczia 'vice de position'-nak nevez — bizony elleneim taktikája helytelen.

Ámde azt mondják: "nem mindig így szoltam, megváltoztattam politikámat, és — mint t. cz. Trefort Ágoston ur közelebb napokban ellenem gördített 'Észrevételeiben' tevé, — szerfelett sok a' következtelenség bélyegét hiszi rám süthetni."

Erre azonban higgadt kedélyvel 's nyugott öntudattal azt válaszolom: Igen, azelőtt nem így szoltam és valóban megváltoztattam politikámat. De ugyan Istenért, hogy ne? Hiszen, mikor a' politika bárkájába ültem, már akkor is tudtam, 's erre alludáltam is, hogy azon cél, mellyet magamnak kitűztem, egy széllel 's úgy szólván egy oldalu vitorlafelvonással nem fognam elérhetni; de ahozi közelítés végett, kedvező széllel minden vitorláim kifeszítésére, ellenkező széllel pedig azok mesterséges használására, zivatarnál végre azok tökéletes leeresztésére, sőt horgonyvetésre, vagy éppen "a' kevésbé hasznos és csak akadályozó holmik" kilökésére is fognék szorulni.

Ha következtelenséget, ezen, egy becsületes emberre nézve legémelygősb sárt akarnak rám kenni: ám lépjenek elő, 's t. cz. Trefort Ágoston ur mint zászlóhordó a' la tête, 's mutassák meg: hogy most kevesebb vagyok hű a' magyarsághoz, az alkotványhoz; hogy most kevesebb vagyok haladás embere; hogy most kevesebb szomjazom minden hazámfiának "halhatatlan emberhez illő" polgárosítását; hogy most kevesebb fáradozok 's rontom úgy is eléggé roncsolt testemet a' közjóért, vagy hogy most inkább esengek másról rám sugárzó fény, vagy emberséges fáradozás nélküli kincs után, mint azelőtt. — Mutassák meg ezt, 's bizonyítsák be, hogy a' kormány éppen nem változ-

tatá politikáját és semmiben sem közelíté hozzánk; hogy én most valami utile-t vadászok; hogy most más-hová szándékozom vinni sorsomat 's nem akarok, mint eddigelé tevé, hűn osztani honosimmal szerencsében, gyásznapokban: 's majd egykor, büszke érzéssel mondom, mikor oly hosszú évek során fogták szolgálni a' hont, mint én tevé, akkor adjanak hálát Istennek, ha függetlenségük 's tiszta kedélyük tulajdában oly felemelt fővel tekinthetnek bárkinek szeméi közé, mint én cseleketem. — Mi pedig politikai hajózásuk modorát illeti, ám legyenek következtetések; kössenek fel eséplőre egy védeyleti lepedőt, vagy inkább: szegezék le mind egyiket mind másikat kellő (!) helyére; ne törődjenek azzal, bár honnan és milly mértékben fuj a' szél; apályra, dagályra ne legyen gondjuk, tessék; 's írják gályájokra "Consequentia" és vitorlázzanak kedvük szerint, csak rajta! én bizony nem bánom; mert ha van e' honnak nemtője, azaz, ha van a' többségnek el nem iskolázott 's magát el nem bizott egészséges veleje: tudom, csupán kevesekkel bizony csak olyféle társaságban fognak utazni 's elvégre Ararat hegyén kikötni, mint Noe, az emberiség e' híres megmentője, kit bárkájában kényük kedvük szerint csapdostak ide oda a' feltornyosult és szélvész által hajtott habok negédjei. (Vége jövő számban.) Gr. Széchenyi István.

Takarékpénztári szemle. Most jövünk egy takarékpénztárra, mellyhez hasonló még részvényesek utján nem alakult. És ez a' pesti, e' hazában első takarékpénztár. Alig van társulat, mellynek rugóiban több nemeslelkűséget, kevesebb önzést és hiúságot lehetne venni észre, mint ezen takarékpénztárban. Itt csak jólteni kívánó lelkek működnek, nemcsak minden haszonlesés nélkül, sőt csupán közjószeretetből tetemes összegeket áldozók. Itt üdvözöljük a' részvényesek díszkoszorújában nemesak a' nemességet, sőt a' polgárságot is nagy mértékben. Midőn a' nemesség, melly annyi javaival el e' szép hazának, a' közjóra nemes áldozatokat tesz, minden anyagi haszontekintet nélkül: az tiszteletet ébreszt szívünkben; de ha ugyanily áldozatokat tenni polgárokat is számosakat látunk, keblünk fölmelegül 's dagadó mellünkhez ohajtjuk őket szorítani, mint nemeslelkű magyar polgárokat, kik összevetett vállakkal törekvesnek e' hazának javát elősegélleni. Mert mennél csekélyebb ingere lehet annak, hogy néhány szolgát, inast, vagy szolgálóleányt, kiket nem is ösmérünk, kik talán jótéményinket soha megköszönni nem fogják, boldogítsunk; annál nemesb a' lélek, melly ezt nemesak minden haszon nélkül sőt áldozatokkal elérni törekszik.

Keletkezett ezen részvényes társaság (ha értesítő jól van tudósítva) 1841. évben és már 1843. 554 tagot számlált, 653 részvényrel. Részvényét 100 ftal számítván a' tőke tett 65,300 ftot. A' társaság 10 évre alakult és azon idő alatt a' nagylelkű részvényesek pénzökért nemesak nyeresémi osztalékot nem vesznek, sőt kamatot sem kívánnak elnyírni, hogy kik részvényük tőkét le nem tették, annak kamatot évenként fizetik 10 esztendőig: mikor azután, ki a' részvénytőkét betette, betett tőkét hiány nélkül kivetheti; a' ki pedig részvényének csak kamatját fizette, minden további kamatfizetéstől föl van mentve. 'S így minden részvényes egy részvényért áldozik a' közjóra, a' kamatokat és közkamatokat is 6% el számítva 79 f. 08 1/2 pénzzel ezüstben, melly mennyiség 653 részvényért 51642 f. 50 1/2 k. pénzt tesz. Ezenkívül még betett részvényeiken kívül a' fő- és aligazgatók, titokok és ügyvéd minden legkisebb fizetés vagy tiszteletdíj nélkül terhes és felelős szolgálataikat nagylelkűn ingyen viszik, csak a' pénztárnoknak, ellenőrnek, irnoknak és az intézet szolgáinak levén fizetésök.

Hogy illy körülmények közt az intézet boldogulni fog, hogy minden rendű hazafiak tiszteletét, bizalmát, jóváhagyását meg fogja nyerni, hogy jótékony hatása ezek boldogítására kiterjedend, arról az intézetnek igen szerény, pontos és vigyázó szerkezete kétkedni kit sem enged. Elmúlván pedig az alakulási 10 esztendő, ezen takarékpénztár oly állapotra emelkedik, melly nemesak minden áldozati segedelem nélkül magát jöltetőleg fentartani képes, sőt érkező hite szerint az egész hazára nézve a' legszebb példával vezérkedik. Mert ha némely külföldi takarékpénztárak mi Ili ó k k a l dicsekhetnek, mellyek pedig nem nagylelkűleg áldozó, hanem kamatot és osztalékot hozó részvényekre alapultak; mennyivel inkább jogosítottunk illy szép eredettől minden jót várni! Mert azt ezen dicsőn indult társu-

latról még csak fel sem tehetni, hogy valaha önzés és ny erészkedés martalékává váljék. De a' szép ezél el-érésére szükséges, hogy minden mivelt és eseléd-tartó ur, vagy gazda értesülve legyen a' takarékpénztárak üdvös hatásáról annyira, hogy se gazdasági tisztet, se eselédet ne fogadjon senki, hacsak minden 1/2 vagy 1/4 évben valamit a' takarékpénztárba befizetni nem lesz hajlandó. Mert nem kell felejtetni, hogy a' eselédseleg, melly fiatal korában mindenét fölemészti, elfecsérli, elcizfráskodja, vagy kéjhölgyekre, borra, pályinkára elpazarolja, mikor már szolgálatra tehetetlen, vagy elbetegesül, a' szorgalmas polgároknak terhőkre válik, a' mellett, hogy magának csak igen nyomorúságos alamizsnán tengődő életet szerzett, 's így a' melly gazdatiszt vagy eseléd, élte vagy szolgálatja virágában a' takaréktárba önélete biztosítására betenni nem akar, az olly erkölcstelen pulya, ki arra, hogy becsületes ember szolgálatjába vegye, nem érdemes. A' mondottakon kívül még sokkal nagyobb reményeket köt érkező ezen dicső pesti takaréktárhoz: mert látja azon jövendőt, mellyben ez, életbiztosító tőkét és részadókat is el fog vállalni 's teremt számunkra egy olly intézetet, millyen Angolhon az equitable societyben bír, melly 3 pcentes kamatlábbal dolgozik 's mellyről így ír Salamon a' bécsi ösművészeti intézet számtanárja: „Az equitable society a' legszebb intézet, mellyet mintául állíthatni. Hitele iszonyú, a' benne helyezett bízalom határt nem ismer; szerencsés terjedését bal lépés soha nem akasztá el. Alapjai, mellyeken nyugszik, biztosak és állandók, szabályai magokban foglalják mindazt, mit csak emberi okosság kigondolhatt az intézetnek minden jövendőbeli ártalmas elvek ellen ótalmozása tekintetéből. *)

Angolhonban már 150 évtől fogva léteznek takarékpénztárak 's életbiztosító több rendbeli intézetek. A' francziák ellenben annak csak legújabb időben kezdenek nagy érdemet tulajdonítani, vagy azért, mivel néhány évtized előtt nem jó oldalról fogták fel azokat, vagy azért, mivel ez általa' tőkepénzesek, kik a' kormány rudját tartják, a' kamatesőkentéstől félnek, melly náluk még mindig 5%, vagy azért mivel annak hasznait tisztán kiszámítani szám tudósai elmulaszták. Pedig erről azt mondja Nicolet: „létesüljenek csak viszont ez intézetek tudományos alapokra állítva 's vezéreljék egyes lelkek, kormányozzák okosság 's tartsák fen takarékkal, 's ótalmozzák a' honnagykak, az áladalom tudósai 's tiszteletteljes eredményekkel tündöklő férfiak, legott megláthatja mindenki, milly szerencsés fordulatot idéznek elő erkölcs, ipar 's nemzeti gazdaságban.“

Az ausztriai első takarékpénztár 1827. évben keletkezett: világos bizonyosságul annak, hogy nemesak a' magyar hanem a' eszásári örökös tartományok is a' fantolva haladás zászlóji alatt vitézkednek. Ezen takarékpénztárral később életbiztosító intézet köttetett össze, nem kerülvén el a' rendező éber figyelmét azon szerencsés összefügés, mellyel fogva ezen összefügés a' nyereszkedő részvénytársulatok szükségét nélkülözheti, és az összes intézet kölcsönös biztosításon alapulhat, hol az intézet hasznából kamatokra vagy osztalékokra mi sem menvén félre, minden haszon, a' kezelési költségeket kivéve, a' biztosítottak javára fordul. Mert hogy takarékpénztárak létesülhessenek 's ezek a' nép bizalmát megnyerhessék, a' pénztárban mindig bizonyos, a' körülmények igényeihez mért pénzmennyiségnek szükség heverni. Ezt kiteszi előleg be más, mint a' részvényesek? ugy de ezek többnyire mindenütt, a' pesti nagylelkű részvényeseket kivéve, pénzükért nemesakkamatokat, hanem a' törvényes kamatokon felül osztalékot is követelnek és így a' takarékpénztár hasznait fölemészti. E' miatt tartaléktőke vagy nem alakulhat, vagy az olly csekély, hogy a' mellett a' részvényesek tőkét nem nélkülözhet, melly pedig, mint láttuk, az intézet hasznait elnyeli. Ha pedig a' takarékpénztár életbiztosításokat is felvállal, évenként annyi pénz foly a' pénztárba kisebb kamatok, és 20, 30, vagy 40 év mulva fizetendő jövedelmek terhe alatt, mellyel a' napi szükségét fedezni lehetvén, nemesak a' részvényesek tőkét szükségtelenek, sőt a' kamat-különbség nevezetes nyeresémet hozván tartaléktőke alakulhat, mellynek egy része a' takarékosak, más része az életbiztosítottak között felosztván, ezek hasznai évről évre növekesznek. Így működik a' bécsi takarékpénztár 's már is olly határ:

*) Krizbay Miklós az életbiztosító intézetekről. Salamon József után. Kolozsvárott 1842.

számszerint hatan életet akarnak adni a felírásra fölhívó szavaknak; de mit tehet Nyitra, hogy gyűlésin a többség sem tud mindenkor végezni. A többség, mondjuk, mert elnökileg kimondatott, hogy a representatio mellett legtöbben szavaztak, 's azt, hogy a külön véleményük capituláltak volna, egy lélek sem hallotta, 's így a relativ többséget szükségképen végzésül kell vala kimondani. Zagráb, a te példád igen ragados. Olly szép beszédet hallottunk e tárgy körül, hogy alig tudtuk, vajjon itthon vagyunk é? V. P., H. J. gr. ügyésze és th., az, ki a hírlapokat, mint mondá, állása veszélyeztetésével is védelmezi, (egy gyűlésben két ízben szorult ezen ügyvédre az ügyefogyott libertas preli) elragadtatva a legkritikább hévtől, még Kosciusko nagy szavait is felidézte, ki jó eleve, azaz nem akkor, midőn már semmivé lett hazája, felkiáltott: finis Poloniae! Többnek azon megjegyzésére: „hogy hiszen Nyitrában nekünk semmi bajunk, itt minden magarendén van az újrendszer után is“ emelatin verset hozta fel czáful az áthatott szoló: non unum feriant, unum cum fulmina terrent.

Tik és Sik na p. Semmi figyelemre méltó, még azon végzésünket sem véve ki, miszerint ezentul a helységekbeli (kivált) zsidó korcsmárosok a cselelétség és jobbágyágnak 48 p. kron tul szesz italokat nem hitelezhetnek — a protocolum szerint. Igen, mert hogy realis sanctiot is adjunk a dolognak, ezt a földesuri regalék természete minden általános végzésünk daczára sem fogja tűrni. Ezért csak a papírosmalasztok lajstromát szaporítottuk. Bizonyos lap levelezőji ugyan illy semmiből a földicsérések egy egész világot tudják kitérmenteni. Mi isten nem vagyunk, 's hogy gyarló emberlétünkre a paradicsombul ki ne üzessünk, a semmiből teremtés tudományát nem is ahitozzuk. Pro coronide, miután az orphanalis, massalis, contributionalis és vialis székek jegyzőkönyveinél ép olly avatatlanságot mint figyelmetlenséget tanusítottunk, főispán ó excja ime' szavakkal rekeszté be a gyűlést: „köszönöm a türelmet és bizodalmat; a jegyzői kar a végzéseket mielőbb hozza tisztába; a sz. bírák pedig iparkodjanak, mikép annyi sok restantia jövő gyűlésen többé ne legyen.“ Évnegyedes jövő gyűlésünk sept. 15re van kitűzve. Előtte 14 nappal a törvénykezések, mellyek gyűlés után is fognak folytattni. ○

Főisp. helytartó-belkutatás Varasdban julius elsőjén ment véghez, több olly jelenet kíséretében, mikről most is elmondhatni: bár elmaradtak volna; idővel pedig méginkább el fog mondathatni. L. J. legfelsőbb kinevezés következtében a kitűzött napon elfoglalá helytartói székét, 's beszéde egyik részével nem kis mértékben segíté meghiusítani azok törekvését, kik a volt főispán 's illetőleg grófi család mellőztetését törvénybe ütközőnek allitván — orvoslást sürgettek. Bizonyos párt, mellynek tagjai nagy számmal jelentek meg a beiktatási ünnepélyre — kihallgatást sem engedett azoknak, kik a hazai törvények 's ezen alapuló szokás mellőztében sérelmet láttak; pedig ha holmi tüzes képzeletszulte ábrándoktól lefoglalva nincsen, maga fogta volna azon párt sürgetni, hogy a panaszok szava hallgattassék meg, 's a sebre minelőbb ír kerestessék. Azonban, miután a székfoglaló helyettes többi közt határozottan kijelenté, miszerint ő minden törekvésnek bármelley élő idegen nyelvet behozni — teljes erejéből ellenszegüend, 's mennyire hatalmában áll, akadályozza — annyira nőtt az amugy is fölizgatottak elragadtatása, mihez képest szolóban egyenesen legszentebb jogaik védőjét szemlélnék, készet arra hogy balvéleményök szerint az elnyomatással fenyegetett nyelvet, nemzetiséget és municipalis jogokat a magyar-horvátok ellenében sértetlenül föntartsa 's ótalmasza!

A volt főispán 's grófi családnak az 1723, 56; 's 1536; 36 gyökerező követelésök ehez képest nem hogy megyeileg pártoltatott volna, hanem még csak elsem olvastatott. Emlékezetre méltó tény, tanusítandó bár mikor is azon állítás igazságát, miszerint az öntulságait által korbacsolt párt kész ellökni magától azt is, mit higgadt meg gondolás mellett teljes erejéből fogna védelmezni. Varasdmegye ennélfogva nem lát sérvet abban, hogy volt főispánja — méltóságától megfosztatik, hogy élő szokás által szentesített törvény világosan elmellőztetik; sőt ki sem hallgatja azokat, kik jogsértésről panaszokodnak, 's kikeret törvényhatósági becsérzetének kockáztatása nélkül ki-

hallgatatlantul — elutasitnia szabad nem volna. Vajjon mit szólnak ezekhez azon érett, igen igen higgadt kedélyűek, kik az agitatio teréni új irányt agrém szüleménynek kiálták? kíváncsiak vagyunk hallani az okokat, mikkel az alapos aggodalmakat eloszlatandják. —

A tartományi gyűlésre többek közt utasításul adaték: hogy törvényhozásunk 's törvényeink eredeti nyelvűül a magyar ne ismértessék; diplomatikai polczra horvát nyelv emeltessék; különhelytartó tanács állitassék; a kapcsolt részek számára saját fölebbviteli törvényszék (a hétszemélyes tabla helyébe) alkottassék. — Bizony bizony mi is vágtuk ollykor magunk alatt a fát; de ennyire mégsem mentünk. Vajha ne hasonlítna ez állapot azon betegséghez, melly áldozatával, mielőtt azt fölemésztené dőre tánczot járat a szemlélok borzasztására. V.

Zágrábi új tisztakar. Aug. 2án lón a tisztválasztás folytatva, az első alisp. választásnál többséget nyert pártnak jelenlétében, feállított katonaság mellett a báni épület udvarában. Első alispánvá választaték Suvich József, másodalispánvá Pavlekovich István, egykori főbíró. Zágrábi járásb. főbíró lett Keresztury Pál; főbírák a sz. iváni járásb. Krajaehich Pál; szávamellékiben Poglevich Ferencz turopolyai albiró; kulpáninenni járásban: Pucz Miklós; kulpántuliban: Preschern Zsigmond; a hegyi járásban: Károly Lajos. Főjegyz.: Bussich Imre; aljegyz.: első: Modych László; 2dik: Srabecz N. J. Főügyész: Jellachich Albert; alügyészek: Stivalich János és Terstenjak Hugo. Főadószedő: Koos István; aladószedő: Vernich Ign. Számvevő: Mattachich Tamás. Lajstromzó: Makanez Albert. iktató: Gallyuf Kár. — A horvátslavonai tartománygyűlésre következők választattak Zágrábbmegye részéről: Briglevich József és Bedekovich Kálmán.

Árvizpusztítás Egerben. Csak most, miután a kívánt adatokat megkaphattam, teszek tudósítást azon szerencsétlen körülményről, melly városunkat 2 napig vésszel fenyegeté. Julius 18kán reggelre hihetőleg azon éjjel a hegyekben történt felhőszakadás következtében a város felett levő nagy terjedelmű káposzta 's egyéb veteményes földeket az ugynevezett czifra 's racz külvárosok alantabb fekvő részeit még soha sem tapasztalt magasságu víz borította el. Azon fal, melly a belvárosnak illy árvizektől mogovására építettett, két helyen megrongáltatván e nyiladékon és a fallal összekötött városkapun iszonyu rohammal olly tömördek viz tödult be, hogy a város alantabb fekvő utcái, piacza és házak udvarai mind vízzel borítottak, mellytől több bolt és házak belsői sem menekülhettek meg, lakosaik minden igyekezetök daczára is. A falon kívül mindinkább növekvő víztömeg azonban, melly majd két napig állandó egyenlőségben volt a folytonos esőzés miatt, azon borzaszó következhetséssel rettegette, hogy a véd köfal gyengébb részei végre az iszonyu súly és nyomásnak engedvén a pusztító elemet városunkra bocsátja; azonban hála az égnek ez nem történt meg és a belváros kevés kárral menekült ki a bajból. Nem azonban a nevezett külvárosiak, hol sok ház fedelég állt vízben, több összedől, nagyobb szám megrongálva szinte rogyással fenyegeti lakosát; kertek, földek mind elpusztítva és sánkkal boritva hevernek. Sok kárt szenvedtek még a város alatt levő maklári külvárosi lakosok is, hol szinte több ház megronglott 's az itteni többnyire kertészek minden idej reményöket megsemmíti az itt hasonlag pusztított vizár. De a szerencsétlenek nem maradtak egészen vigasztalás és segítő kezek nélkül: a helyben tanyázó katonaság egyrésztől, városi főbíró ur más részről mindent megtévének, mit a rögtöni veszély elhárítására tenni lehetett; és e részben különösen ki kell emelnem azon katonai személyzetet melly mindenütt jelenlévő főtisztjeiknek parancsaikhoz képest a pusztító elembe rohanván számos gyermek, asszony és betegnek életét menték meg saját életök kockáztatásával, melly foglalkozásukban legvesélyesb volt, hogy drága terhökkel messze partokig kellett uszniok; 's egyedül a katonaság e buzgalmának 's mint mondják, Németh Bert alszolgabíró ur merényeinek köszönhetni, hogy emberélet el nem veszett, az összes kár azonban 100 ezer vfttra becsültetik. De a szerencsétlenek egyéb segélyésben is részesültek: a katonaság, melly életök 's vagyonuk megmentésében fáradozott éhezéstől is megakarta őket menteni 's azon eléggé nem dicsőíthető dolgot követé el, hogy tisztiek engedelméből saját kenyere-

ikből öszvesen 134et adának, mint legelsők a város elöljáróság kezeibe kiosztásra. Köszönet néktek d rék hadfiak, áldjon meg Isten benneteket! A többi adomány, mellyek később érkeztek, köv: Rajner Károly püspök 6 mla adott kenyérre 100 pengő ftó a 'ns káptalan 589 kenyeret és taksásai részére pérszegedelmül 100 pftot; Szabó Jozéfa asszony érszünk testvére 400 kenyeret; az érseki uradalom károsultak részire épületfát és követ; ezen felül kettős földesuraság azon ajánlást tette, hogy a károkok hiteles összeírása után kipótlásához aranylag segéllyel járuland. Végre az egrri kisededovó intéz. javára folyvást működő műkedvelő társaság egyk. lönösen e czélfra adott szint előadás jövedelmév. 200 vfttal segíté a szerencsétlen károsultakat. Mel. kegyes adományokért ezennel nyilvános köszön. mondatik az illetők részéről. Mielőtt e rendkiv. vesztől szóló tudósítasomat bezárnám alkalmat v. szék magamnak egy uttal városi körülményink néhány vonással érinteni. Alig szükséges említne a jelen évi időjárás rendkivüliségét, mert erről ország majd minden vidékeiről összehangzó tudós. tásokat veszünk; azonban ugy látszik mégis, hog. az alkalmatlan idő sulya az egrieket különösen te. heli. Nálunk ugy szólván egyedül cikkely, mi l. tünket fentartja, a szőlő és gyümölcs. Gyümölk. tekintetben az idén szerencsés, ki ezernyi fáról eg. kosárral szedhet; egyedül cseresznyéről mondha. juk: hogy volt, de az is nagyobb részint elveszet. dió van, de a ragya megverte. Szőlőmunkát mé. ez idén rendesen nem végezhetünk, 's azt is sz. katlan drágán; a másod-kapálás többnyire fél. maradt a sok eső 's emberhiány miatt, mert arat. idején minden embereink alföldre vándorolnak; mo. köttet, gyomlaltat és kapáltat kinek embere van. a fű sok helyen magasságra a szőlőtökével vete. szik, a szőlő pedig zölden rothad a sok eső miat. voltak idők, midőn 2—3 hétig a szőlő közé lép. nem lehetett ár miatt. Alkalmas esőnk még az id. nem volt, mindíg zápor villámmal és dörgéssel; j. már több ízben megkárosított, de legérzékenyebb. julius 12én midőn kevés hegy maradt menten. E. gyébkint a lég állandóul meleg és a 100 éves k. lendárnak, ez évi jellemzése (meleg és nedves) ná. lunk tökéletesen fel illik. Minő hort szűrünk? iste. tudja, hol a fű kárt nem tett, termés igen bőve. van. Völgyekben levő réteink kaszálóink most m. teljesen tönkre vannak téve, mert sántól egész. el vannak borítva. A szénát csak lekaszáltuk, d. kevesen vitték haza, mert a víz hamarabb elsod. sajátkép árvizünk, már ez idén 7szer volt, 's eze. közt a fen leirt a legveszesb. Leirhatatlan a ká. mit szőlőhegyeink az idén szenvedtek földveszt. tekintetében; ha még borunk is rossz lesz, ugy. szőlős gazdák csak ott fen keressék a vigaszt, me. ez Egerben rájuk nézve nem létezik a földön. Jo. János.

Budapesti napló. (Aug. 10én.) Egy az emberi. ség oltárára szentelt munkát ismértetünk meg olvasóink. kal: Népevelés. Irtá Majer István esztergami ál. pap, 's mesterképező intézeti tanár. A szerző tapasztal. van a tanítóképezésre szükséges kézikönyvek hiányá. önmaga esüggedetlen szorgalommal farkászta ki a leg. használatosb kütöket, 's a bennök talált czélzserű eszmé. összeszerkesztésével olly művet állított elő, mellyet kalau. zul ajánlhatunk a népevelésre hivatalos 's éltüket szen. telendő egyedekeknek. — Ezzel kapcsolatban törvényisz. irodalmunk egyik első rendű terményeképen mutatjuk b. Zsoldos Ignác, pesti felváltótörvényszéki bíró 's magya. akadémiai l. tag következő munkáját: „A magyar váltó. törvény; mikép az 1840. XV. t. cz. némelley szakaszai a. 1844. VI. t. cz. által világosítottak 's illetőleg módosítat. tak.“ Magyarország törvényhatósági térképével. Ugy t. kintjük e művet, mint Zsoldos ur váltófogji táblázatána. (melly kevéssel a váltótörvény behozatala után jelen. meg) teljes 's tökélyesb alakban új kiadását. Forgattun. sokkal vastkosabb könyveket ugyane' tárgyról, olvastun. bővebb részletesb definitiókat 'stb. de illy világosság mel. lett 's illy kistérbé szoritva ennyire kimerítve a magya. váltófog akár anyagi akár törvénykezési részét mindeddig. nem láthattuk. Egyiránt szolgálhat ez irányzatul fűnsök. tanintézetinkben az illető tanítóknak; kézikönyvül tör. vénytannól ifjainknak 's mindig kész vezérül gyakorlathat. levő ügyvédeinknek. Azonban a tisztá, rövid 's még is ki. merítő előadás által egyszersmind alkalmas házi tanács. adóul fog használtathatni azok által is, kik hivatásukná. fogva nem foglalkodnak ugyan szorosán váltó ügyekkel. de váltóviszonyoktól körülményeikhez képest e g. e. s. e. mentek nem maradhatnak. Egyébiránt ha igaz, hogy min. den értelmes hazafiának kötelessége ismérni hazája tör. vényeit; e munkában olly kútróvel bírand azokulni akaró. mellyből a szükséges ismérteteket kellő mértékben merít. heti. Ára e munkának — melly Geibel Károly sajátja — egy forint p. p. Mint különösséget említjük meg, miszerin. a nyomda, mellyből e könyv került, megnevezve ninosen

— A' budai „Spiegel“ 62dik számában bizonyos Foglár rhapsodiákat, ir a' fölött: kik érdemelnék meg hazánkújjai közül azt, hogy emléküket szobor által örökíttessék. Mint meg valánk lepetve, midőn az elsoroltakban csupa idegekkel találkozánk; eddig német lapok, ha itt ott ellenük szó emelték, azzal állottak elő, hogy ők közvetítők a' külön elemek egymáshoz közelebb vitelében, 's előkészítőji a' magyarral érdeklendő lassankénti egyesülésnek. Annaira mindazáltal egyiksem mert közölni elfeledkezni magáról, hogy még hazájának is mást vallana, 's nem azon hont, mellynek törvényei nyújtanak neki polgári lélet, 's mellynek köszönheti, hogy köztünk külföldieskedés terjesztője lehet. A' mondott cikk eredetiktől volt közölve a' mondott lapban, különben meg kell vala nevezetnie a' forrásnak, miből azt átvevé: elvárjuk a' Spiegel szerkesztőjétől, hogy vagy azon külföldi lapot megnevezi, mellyből kérdéses cikkét kölcsönzé — mely esetben ám hadd beszéljen azon Foglár német hazafijairól, a' mit akar; — vagy értésünkre adja, mellyik országot tartja hazájának. Eddig e' tekintetben két faját ismertük az embereknek; egyik Ovidal hűséggeggel ragaszkodik a' földhez, mellynek polgárjává születék; a' másik Okennel tartva, ubi bene, ibi patria' jel-szónak hódol: vajjon minő lehet a' harmadik, elöttünk eddigelő ismeretlen? — talán: (Kakuk?!!) — Hallatlan! mit egy lap emlit, hogy a' bérkoesások a' helyett hogy eddigi dícséretes szokás szerint a' járdákra rohannának ezután, egymás ábrázatát kopatandják: minap kettő a' szárika utcában kerekelt akasztott, 's mellőzve a' szokásos káromkodási szertartást rögtön viszon polversenykedtek, — melly gyönyörű példára a' tárgonezások is egymásnak kerekedtek 's ugyancsak izomszakadtában döngöttek egymást; az egészből csak azon haszon hármlott a' közönségre, hogy legalább a' viaskodás idején ment volt megtámasztásuktól. — Ugyanazon néposztály, mint tudunkra eseti, folyamodást nyújtand be a' városi hatóságához: miszerint ez, hamár az ujdonságirók szappantalan mosásait el nem hártathatja fejükől, legalább saját hivatalnokait tiltsa el a' városi építtől, minthogy némellyik által iszonyuképen ábrázoltatnak. — És most tisztelet becsület, de igazság is; minapi mentegetésünk daczára minmagunk is megvalljuk: hogy a' vámszedők csak régi goromba fraterrek; van többi közt egy vastagabb pófajú ki nem áll számom vámmentes legilletlenebb kifakadásokkal ostromlani sőt szidalmazni; mire aztán ha valaki azon merész gondolatra jó, hogy parancsnokaikat illedelemre figyelmeztesse, azon száraz választ kapja: abból semmi sem lesz; 's valamennyi vámos gunyhahotái közt távoznia kell. — A' városi törvényhatóság köpárkányzatot nyereand; ugyanazon költéssel, mi ide fordítottak, a' csak jó futamodásnyira levő állat — emberkinző tért, a' kerepesi utat meg lehetős országútá lehetne alakítani, holott most Pestnek e' nevezetes vonalán büzhödt mocsárok, számtalan gödör, 's döcögött köhalmozok akadályozták az előre küzdő utast. — Bizonyos vendéglőkben egy-ember kering németül nyomott jó gondolatokat árulgatva; ezen egyed az asztalra kített öt pfnyit díjért sem szánhatja el magát néhány csepp víz megivására; e' kiállott kísérletért rendesen megkapja pohár borát; miért, mivel életében csupán bort iszik, fölteheti hogy az említett jó gondolatok selejtes agyából erednek. — Minap egy sajtószertő hont írora bukantunk; ki szerényen elvonultan elégedél a' dunaparton, 's a' járdá egyik szélén, „Kunigunda“, „Stiefried“, „Zöld Marci“ 's több, nyomtatott ezen esztendőben-féle történeti árulgatván, egy hozzá intézett kérdésre: ha volna nek é színművei? magasztos önértzetel felelt: „Itt ugyan nincsenek, hanem magam irtam egy theatralis darabot, már nyomtatás alatt van; hogy ne lennének aztán csodák, ha már jelek vannak a' föld színén. — A' királyi utcában egy tévelygő magát fölalkasztotta. — Az egykor általunk közlött iparmozgalminkra vonatkozott örvendetes hír nyomán ismét tudatjuk, miszerint a' dunai uton oláhországba szállított kész asztalos munkák Bukarestbe szerencsésen megérkeztek 's nyilvános szemlére kiállítatván magának a' fejdelemnek tetszését is meg nyerte, egyszersmind azon szerencsés lefoglalás alá jutottak, miszerint: semmit sem szabad eladni, mielőtt a' fejdelem saját részére kiszemelőndökét megvásárlaná. — Nemzeti színházunkban sikerrel adatott a' „házi orvos“ című új eredeti drama 's ha az orvos túlságos jellemzését mellőzzük, meglehetősen szerkesztünk mondhatjuk. — Holnap azaz hétfőn aug. 14kén ismét új darab kerülend színpadra, László József javára bérlétszűnéssel először: „Szökött színezés és katoná“ eredeti népszínmű 3szakaszban. Irta Haray Viktor, zenéjét szerkeszté Egressy Béni. Ezuttal megemlítjük azt is hogy Fűredy minapi kárvallásáért a' m. színház igazgató gróf-tul teljesen kielégítettén, f. hó 17ke tájban kezéndi meg művészeti útját Győrnek Bécs felé, hol magát tökéletesíteni elhatározott szándéka 3 hónapra terjedendő szabadság ideje alatt.

Amerika.

Limai, máj. 20án érkezett tudósítások nyomán Castillo perui elnöké választatott meg; ki Eliással 's partjával legjobb egyetértésben áll. Az új elnök ministerium rendszerítésével foglalkozik, 's e' munkájában különösen Elias tanácsával él. E' körülmények és kibékülés Perura nézve a' esendet darab időre biztosítják. — Az egyesült státusok londoni képviselőjévé Louis M'Leane választatott meg, melly választásból kedvező fejleményt jósolnak az amerikaiak az ügyek mostani bonyodalma nézve.

Spanyolország.

A' királynék jul. 23án Saragosába érkeztek, hova legközelebb mult napon Mayans, Mon, Armero

és Pidal ministerek is elindultak. Saragosában fog eldöntetni a' kérdés: vajjon a' királynő meglátogassa e' baszk tartományokat; hihetőleg: a' határozat nemre fog hajlani, mert a' közvélemény 's néphangulat folyvást ellenese ezen utazásnak. — Francia lapok szerint malayi sultán Sulu Basilan szigetet a' francziáknak 200,000 frankon eladta. Erre a' Globo spanyol lap megjegyzi, hogy már három év előtt tett kísérletet a' francia kormány, hogy e' vidéken tulajdonosi jogot szerezzen. Ezen nézetből küldött a' társaság egy missionariust, ki ezen francia tant hirdesse a' nép közt 's részvétet ébresszen iránta, de ezen apostolt Oraa tábornok philippini helytartó házába utasította azért mert útvele semmiféle spanyol ügyvivőtől látomásozva nem volt; smert már ekkor azon szigeten spanyol missio működött spanyolország részére. Ez okból mondott lap a' spanyol kormányt felszólítja: mutassa meg a' francia cabinetnek, miképp Basilan sziget Spanyolország tulajdona, 's mint ilyen Sulu sultán el nem adhatá a' francziáknak. Egyébiránt magok a' spanyolok is, kik e' tárgy felett komolyabban gondolkoznak, elismerik, — legalább a' hiteles kiadásu Almanaque Filipino tájabroszból elismerniök kell — hogy Basilan sziget soha sem volt spanyol birtok 's hogy ekkép a' szultán az eladást jogosan gyakorolhatá. — A' madridi érsekhelyettes a' toledoi káptalannak — melly most a' megürült érsekmegyéket in corpore igazgatja — pápai leiratot küldött, mellyben a' káptalannak hatalom adatik az egyházi kerületekben egyházi törvénybírákat kinevezni; mivel azonban a' vicarius ezen pápai leiratot a' madridi kormánytól nem látta a' törvényszerű exequatur-al, (nálunk placetum tetsvény) a' toledoi káptalan azt ennek eszközése végett visszautasítá. — A' romai székkel alkudozókat nagy titok fedi, a' kimenetel azonban kedvezőnek remélik. Cataloniában a' esend teljesen helyreállott a' Concha tábornok visszahívása azon rendeletét, miszerint éji 11 órán tul senkinek sem szabad az utcán megjelenni.

Franciaország.

Duchatel gróf Emsből visszatért jul. 28án 's mindjárt másnap átadta neki Guizot a' külügyi tárczát ideiglen; mig t. i. Val Richerben normandiai jószágában, hova indult, pihenőleg mulatand. — A' júliusi napok évünnepe a' parisi nemzetörség fényes lakomával akará kísérni; mellynek vezetésére a' rendörség főnöke az örség parancsnokát Jacqueminot tábornokot javasla megkérte; lehet, hogy ez nem sikerült mert a' lakoma elmarad; ezen ünnepeket nem kevesé emelendi Orleans hg lovagjainak felállítására, mellynek talapzata már egészen kész. — A' Journal des Débats észrevételekkel kíséri azon miniszeri jelentést, melly a' dolgozó gyermekekről szóló törvény fogamatba vételét tudatja. Ezen törvény mondott lap szerint csak kis mértékben felel meg a' kor igényeinek, mert 8 éves gyermek előtt már feltárja a' gyár ajtaját, 's naponként 8 órát enged vele dolgoztatni, és így mikor oktathatni e' gyermekeket a' szükséges ismeretekben? Az erős munka megfosztja őket fizikai erejüktől, az oktatás-hiány megtagadtatja tőlök a' lelki erőt, a' mivelődést; e' törvény tehát állandóságra nem számíthat; a' gyárakban dolgozó gyermekek száma 70 ezerre van téve, de e' szám sokkal nagyobb, ha hozzá vesszük, hogy a' jelentésbe csak olyan gyárak vétettek, mellyekben 20 munkánál több dolgozik; ezen aluliak kihagyatvák onné, pedig ilyen gyárak legszamosabbak.

Anglia.

Standard szerint a' parlamenti ülések aug. 12. fognak megszűntetni, a' királynő pedig 13án induland Németország felé. Aliverpool-manchesteri vasuton esti szürkületkor olly esemény fordult elő, melly a' vasutak kezelésére fordított legnagyobb ovatosság mellett is gyakori kezd lenni. Az első kocsiostály t. i. alaguton átvonulásakor megállt, a' rögtön utána siető második osztály pedig az elsőbnek megállással a' setéség miatt nem látván, teljes gyorsasággal rá rohant. Az összeütközés miatti rendítés 's ijedelem az utazók részéről nagy volt; halálos sérülés azonban nem történt, egyedül a' gyengébb természetű hölgyek téteték magukat ki a' kocsikból. — Wexford irland város nem akarván a' többitől elmaradni, jul. 23án ő is Corkéhoz hasonló megtiszteltetést 's lakomát rendezett a' nagy igazgató tiszteletére. O'Connell martyr felelő társaságában jött a' városba. Utjában mindenütt a' fellelkesült nép lármás örömmel üdvözlé. Whitebrookban gyűlés tartott, mellyben mintegy 30 ezer repe-

aler vön részt Ujseelandból érkezett hírek szerint a' gyarmat teljesen lecsendesült; ennek eszközlője azon szerződés volt, melly Fitzroy kapitány és a' benszültöttek közt kötöttet. A' Globe kétségeskedik; vajjon ezen szerződés megfelel e' az angol nemzet dicsőségének — mert ha igen: akkor — tekintve az áldozatul esett sok ember-életet, Fizroy nagyobb eszélyü van, mint hittük.

Schweiz.

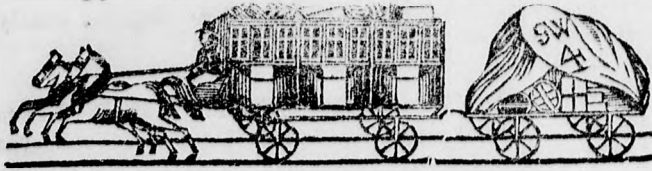
A' szövetségi lap jul. 24kei számában Leu tanácsnok meggyilkoltatásáról 's e' véres eseménynek a' népre tett benyomásáról következőket ír: „Leu megöletéséről első hír a' városban egy részről mély leveretést, más részről iszonyú fájdalmat okozott. A' katonaság hangulata félelmes lón. Némellyek a' polgárok közül sírtak, mások imádkoztak, 's a' nagyobb rész véres bosszuért fohászkodott. Mindenki meggyőződött arról, hogy e' gyilkos merény nem egyes tulbuzgónak, hanem ollyan egyednek tulajdonítható, ki valamely öszszeesküött nagytársulat tagja. Mit a' szabad sergek nem létesíthettek, azt most alattomos gyilkosságok által erőtetik célhoz. Ez okból délelőtti 11 órakor a' hivatalnokok Schultheisz Siegwart-hoz mentek és szigorú rendszabályok alkalmaztatását kívánák. Ennek következtében az Angyal és Két sas című fogadók, mivel radicalok gyűlhelyeinek tartanak, becsukatni határozattak. Ekkor érkezett a' később valótlannak talált hír, hogy a' felbőszült nép Hochdorfban (lakhelye a' meggyilkolt tanácsnoknak) 9 embert, mivel azokat gyanusaknak hitték, darabra szaggatott. Este minden esendben volt, egyedül néhány szabad csapatbeli jel ütettett le 's néhány gyanus egyed börtönöztetett be. Meier könyvárusnál, mivel ő a' rendörség intése daczára Steiger arczképét 3 példányban ablakába ki meré függeszteni, ablakai a' katonaság által bezuzattak, 's a' kiragadott arczképek sárba tiprattak. Nehogy nagyobb zavar támadjon, a' lövész katonaság e' napon máshová rendeltetett 's más, 500 emberből álló hadosztály szállított a' városba rend-fentartás végett. Ekkor hír terjenge, hogy a' következő kedden, midőn a' nép temetésre menend, lázadás ütend ki; de ez nem valósult. Kedden vagyis 24én Luzern népe bucsujáró csapatontként húzódt Hochdorf felé a' szerencsétlen Leu temetésére. Több mint 100 társai, barátai, 70 nagytanácsbeli, 6 kormánytanácsos, 40 hivatalnok 50 pap, 95 tanuló jelent meg a' halotti végszer-tartáson. Az egyház és ulvara egészen tömve volt néppel, mellynek összes számát mintegy 10 ezerre teheti mindnyájan hangosan zokogtak, öreg és ifju, széke és barna köny-özönben úsztatá bánatos szemeit. A' nép összesített jaj-kiáltása bosszuért imádkozott az éghez. Ezután minden szorgalom arra fordított, hogy a' ts kinoymozassék, e' végett számos elfogatás történt; a' gyilkost luzerni lakosnak gyanítják, mertahelyet minden szög-lyukaival együtt igen ismeré. A' baseli lap szerint a' gyilkos felföldözöttet, neve Redlinger, Leu házában napszamosképp dolgozott, 's általa bizonyos adósság miatt elüzetett; az elkeseredett tehát bosszúból vitte véghez a' gyilkos merényt. E' hirt a' szövetségi lap után közli, de egyuttal hozzá teszi, hogy ennek valóítására még sok kívántatik. Ezen lap a' gyilkosságot a' radicaloknak tulajdonítja; ezek ellenben öngyilkolásként bélyegzi, az eredmény meg fogja mutatni, mellyiknek van igazga?

Elegyhírek.

Törökországi tudósítások után Smyrna virágzó kereskedő város jul. 3án este majd egészen elhamvadt, a' nagy erővel dühöngő szél t. i. a' kirozott lángokat a' száraz házfödeleken szertekorbácsolván 's minden ovó segélyt meghiusítván 7000 házat tett porrá ezek közt vannak a' város főrészenek legszebb épületei, több consulpalota, a' kapuczinusok és irgalmas szüzek zárdái, az örmény templom, az ausztrai kórház 's stb. Az égés egész éjen, 's a' rá viradott nap nagyobb részén át tartott; az általa okozott kár 80 millió török piastert becslétek. Mihelyt e' szély híre Konstantinápolyba hatott, a' szultán azonnal a' szerencsétlen kárvallottak felsegítésére 500 erszényt (250,000 piastert) küldött, 's megparancsolá a' körülötte tartományok igazgatóinak: hogy a' megkárosítottakat minden lehetővel segítsék. Ugyan e' napon Sztambulban is közel a' nagyuri palotához tűz ütött ki, de a' rögtön ott termett oltóknak sikerült a' lángokat néhány ház zsarát nagygyá váltá után elni. —

Dunavizálás aug. 10én: 9' 4" 6" 0 felett.

Hatodik részlet-fizetés a pozsony-nagyszombati első magyar vasut-vállalat elsőégi részvényeitől

Nevezett vállalkozás igazgatósága a hatodik részlet-fizetés beszédését

t. i. 10 pctet vagy is részvényétől egyenként 20 pftot elhatározta, s határnapul f. é. szeptember 15két tűzte ki.

Ezen határnap után történendő bármilyen fizetések 6pct késletkamat vétetik az alapszabályok értelmében; ha pedig valamely fizetés az alapszabályok szerint kiszabott véghatárnapig, vagy is f. é.

November 15keig

nem teljesítették, az illető késlekedők részvényei kitérőtlenek; s eddig tett fizetéseik a társaság köztulajdonául fognak tekintetni.

A fizetés megtörténhetik Pozsonyban a vállalat középponti hivatalánál; vagy Bécsben a szabaditékos, s Ferdinand császár címet viselő éjszaki vaspálya pénztáránál. Kelt Pozsonyban, aug. 5kén 1845. A pozsony-nagyszombati első magyar vasut-vállalat igazgatósága nevében.

Sárkány Károly igazgató. Zechmeister igazgató. Kohlmann H. titoknok.

1-3

Hirdetvény. A kalocsai érseki uradalom részéről közhírré tétetik: hogy Baja várostól nem messze, az ugynevezett gyűrűs-aljai erdő Dunapartján összehordva létező 259 öl tűzi lágú famennyiség kisebb részletekben 1845ki szeptember 6ik napján reggeli szokott órákban, Szent István érseki helységben a tisztartói la-

Gyapju-eladási-hirdetés.

A nagyélt. magyar kir. kamara rendelete következtében a kir. koronai és kamrai uradalmakban, ugyszinte a kalocsai érsekségi jóságokban ez évi nyert s bérmentesen O-Budára részint pedig Pestre szállított juh- és bárány-gyapju kétszeri árverése 1845ki évi augusztus 25kére tűzött ki; miné fogva megjegyeztetvén itt, hogy ez árverésnél írásbeli ajánlatokon kívül, szóval tett ígéretek is elfogadtnak, — a venni szándékozók ez árverésre akkép hívatnak meg: hogy a fenkitűzött napon délelőtti 9 óráig személyesen vagy törvényes hatalommal fölrüházott megbízottak által a kir. kamrai épületben Budán megjelenjenek, vagy kikajánlataikat írásban adandák be, e följárással: „gyapjuárverési ígérlet” a kir. kamrai elnökséghez, hol azok felbontatlan maradván, az árverési elnök által az árveréshez színté felbontatlan fognak vitétni — legfőlebb f. é. augusztus 25keig nyujtsák be.

Az árverési föltételek — mellyekből egyszersmind az árverési eljárás mód, nemkülönben a venni szándékozók kötelezetéseik is eleve etők leendnek — következőkből állnak:

I. Ez árverés tárgya leend, a kir. koronai s kamrai uradalmakban, ugyszinte a kalocsai érsekséghez tartozó jóságokban az ott tenyészett juh és bárány-gyapju: u. m.

a) az óbudai koronai uradalomból mintegy 38 mázsa juh- és 5 mázsa bárány-gyapju;

b) a diósgyőri koronai uradalomból mintegy 38 mázsa juh- és 3 mázsa bárány-gyapju;

c) a báci kamrai uradalomból, s nevezetesen az alsó-kula-pusztai juhászathól, mintegy 36 mázsa juh- és 5 mázsa bárány-gyapju, — a felső-kula pusztai juhászathól mintegy 43 mázsa juh-gyapju, — a kis-szapári juhászathól mintegy 34 mázsa juh- és 350 font bárány-gyapju; — a pusztai-bélai juhászathól mintegy 77 mázsa juh- és 4 mázsa 50 font bárány-gyapju, — végre

d) a kalocsai érsekség uradalmából mintegy 177 mázsa juh gyapju.

II. A szóbeli ígéretek mellett e nyilvános árverésnél, mint említették, írásbeli ígéretek is elfogadtnak, és a legtöbbet ígérő nevének kiküldetése az egyes ajánlatok összehasonlításából kitűzendő eredményt foz eszközöltetni.

III. A minden egyes venni szándékozótól befizetendő bánatpénzre nézve következő ár szabattott, u. m.: az óbudai gyapjuért (400) azaz négyszáz forint, — a diósgyőriért (500) azaz ötszáz forint, — az alsó-kulai pusztai gyapjuért (400) azaz négyszáz, — a kis-szapáriért (400) azaz négyszáz, — a pusztai-bélai gyapjuért (800) azaz nyolcz száz forint; — s végre a kalocsai gyap-

juért (1700) azaz ezerhétszáz forint pengőben tétessék, pedig készpénzben vagy statuspapirosban (börzei érték szerint) kivévén az 1834- és 1839ki statusadossági kötelezvényeket, mellyek csak névszerinti értékükben vétetnek el.

E bánatpénzt minden, ki e nyilvános írásbeli ajánlatot tett legyen vagy nem, az árverési bizottság előtt leend; vagy ennek a kir. kamrai budai taxáló hivatalnál, vagy végre a pesti kir. sóhivatalnál letett bánatpénzről szóló hivatalos bizonyítványát bemutatandja.

Ugyszinte mindegyik írásbeli ajánlatnak a megkívántó bánatpénz, vagy hasonló értékű bizonyítvánnyal kell elátlávia lennie, az ennek hiányával levő írásbeli ajánlat figyelemre nem vétetik.

Azok, kik írásbeli ajánlások mellett a nyilvános árverésnél szóval is igéni szándékoznak, kettős bánatpénzt nem tartoznak letenni, hanem kívánatukra az általok készpénzben vagy statuspapirosban ezeknek börze-értékük szerint befizetett bánatpénzről szóló egyes betételi bizonyítványon kívül, másod példányban is adatik bizonyítvány, s egyike ezen bizonyítvány-példányának a nyilvános árverésnél lesz előmutatandó, másika pedig az írásban foglalt ajánlatához lesz csatlandó.

Az ekkép letett bánatpénz az arról szóló bizonyítványok egyes vagy netán másodpéldányainak visszatérítése mellett lesznek csak visszaadandók.

IV. Ki a nyilvános árverésnél igéni szándékozik, tartozik az árverési feltételeket, — mellyek felolvasásával az árverés kezdődik, — aláírni: mi által, teendő ajánlatára nézve, magát visszavonhatlanul kötelezend.

Szintgy megkivántatik, hogy az írásban teendő ajánlatok azon nyilatkozást foglalják magokban, miszerint az ajánlkozó a közzé tett árverési föltételeknek magát minden kikötés nélkül aláveti, hogy tett ajánlata őt másolhatlanul kötelezi, végre, hogy nyilatkozata ugyanazon jogerejű legyen, miutha az ajánló az érintett föltételeket és árverési jegyzőkönyvet aláírta volna E világos és hárszított nyilatkozat hiányával levő írásbeli ajánlat figyelemre nem fog vétetni.

A nyilvános árverésnél az eladásra kiteendő gyapju részletekint — mint ezek az 150 pontban elősoroltak — fognak kiküldetni, és csak az egyszere és együtt kiküldött mennyiségre tételhetnek ígéretek; — miért is a teendő ígéretek, más ki nem kiáltott mennyiségre nem fognak értetni, sem a bármilyen más föltét alatt tett, figyelembe vétetni, mint szinté általában a megállapított föltételek ellen az árverés alatt vagy azután tett bármilyen kifogási következeseket magokkal nem vonandak.

Hasonlókép, figyelembe nem jöhetnek az árverési s eladási feltételektől bármiben eltérő igényekhez kötött írás-

kon a többet ígérőknek kész pénzfizetésért árverés utján el fog adatni, mellyre a vásárlani kívánók illően hivatalosak. 2-2

Hirdetvény. A kalocsai érseki uradalom részéről közhírré tétetik, hogy a érseki báci uradalomban mintegy 200 darab részeszerint öreg ürü, részeszerint musztra-birkák a báci tisztartói lakon f. e. augusztus 19én, a hajósi kerületben pedig mintegy 3000 darab musztra-juh, szinte a tisztartói lakon f. e. szeptember 5én árverési uton a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénzfizetés mellett 10 páronkint el fognak adatni, a venni kívánók ezen árverésekre illendően meghívatván. 2-2

Hirdetvény. A kalocsai érseki uradalom részéről közhírré tétetik: hogy az érseki uradalomhoz tartozó Bácsmegeyében fekvő báci tisztartósági kerületbeli erdőben folyó évben találtató gubacs és makktermés f. e. augusztus 21én a tisztartói lakban reggeli órákban tartandó árverési uton a gubacsot értve ugyan egyszere az öszves erdőkre, — makkra nézve pedig az erdőket öt szakaszra osztva; valamint a kalocsai, hajósi és szent-istváni kerületekbeli erdőben termett gubacs- és makk-meanyiség erdőnkint fog árverési uton a legtöbbet ígérőknek készpénzfizetésért, a kalocsai kerületi erdőkre nézve Kalocsán f. e. szeptember 3kán az igazgatói irodában, a hajósi és szentiváni erdőkre nézve f. e. szeptember 6án a tisztartói lakban eladatni; az árverési feltételek a kerületi tisztartóságoknál előre is megtekinthetők, a venni kívánók bánatpénzzel ellátva, a kitézött helyekre erdőben illően meghívatván. 2-2

Uj korszerű, tartalomdús könyv, melly minden lelkilásztornak, nevelőnek, iskolamesternek, sőt minden emberbarátnak ajánlatik!

Találtatik Emich Gusztávnál, s általa minden hitese könyvkereskedésben.

1822 és 1827dik évi sárga tobak 2 1/2 fontot haladó több rendű bádógszelenczében magát a készítőül bizományképen letéve szelenzenként jutalmáron kapható uri-utczabeli 453 sz. Trattner-Károlyi ház első emeletén a Jelenk. szerkesztőségénél. 4-6

Népnevelés-tan.

Irta s kiadta Major István, esztergomi mesterképző-intézetitanár. Nyomtatva az egyet. sajtó 1845. Ara 1 ft. p.

beli ajánlatok; melly utóbbiaknak — hogy eredményök legyen — számszerint meghatározott ígérletet kell magokban foglalniok.

VI. Ajánlkozók, kik írásbeli ígéretek szándékoznak tenni, szabadon s tetszésök szerint az egész eladandó gyapju-mennyiségre, vagy annak az 150 pontban említett részleteire, a mint azok kiküldetnek, tehetik ajánlataikat; de azt mindenesetre határozott számmal kifejezni, s a 3dik pont szerint ráesendő bánatpénzt hozzá mellékelni tartoznak.

VII. Minden kiküldés után az ígérők mindegyike kö eles az árverési jegyzőkönyvben ígéréteit sajátkezűleg aláírni, a legtöbbet ígérő pedig köteles itt az is megjegyezni, hogy ő volt a ki legtöbbet ígért.

Ezen aláírásnak a mondott jegyzőkönyvbe teendő beiktatásától, ugy szinté, ha ő, mint legtöbbet ígérő, a szerződés befejezésére felszólittatik — ennek megtételétől többé nem vonakodhatik; — melly esetben azonban, hábar tett ajánlatit jegyzőkönyvileg alá nem írta is, nevének már az árverési feltételek alá történt sajátkezű írása, vagy netán írásbeli ajánlataihoz mellékelte nyilatkozatának erejénél fogva — a szerződés befejezésére ezennel kitűzött 8 napi határidő eltelte után, — mint szerződés-szegő fog tekintetni; a kincstár pedig jogosítva lenni, nemcsak az érintett legtöbbet ígérő által befizetett bánatpénzt visszatartani, hanem azon gyapju-mennyiségről is, mellyre nézve többször érintett egyed a legtöbbet ígérő volt, rendelkezni.

Ugyanezen kötelezést ugyanazon következesekkel vállalandja magára az is, ki netán írásban tett ajánlata következtében legtöbbet ígérőknek találtatott.

VIII. Írásbeli ajánlatokban, köteles az ajánló saját lakhelyét, ha t. i. a nyilvános árverés ideje alatt személyesen jelen van, tudtul adni, vagy ha jelen nincs, tehát felhatalmazottja nevével feljegyezni, ki a szerződést nevében fogja befejezni.

IX. Milyelyt e nyilvános árverésnek az 5. pont alatt kitett módon, egész tárgya részekenkint eladattott, az árverési eljárás mód czáját érte; ekkor az árverési bizottság a szóval és írásban tett ígéretek összehasonlításához látand, hol mindennek, ki az árverésnél egyik vagy másik részletre legtöbbet ígért, vagy ajánlatát írásban tette, jelenlenni joga leend.

X. Ezen összehasonlítás alkalmakor az összejött írásbeli ajánlatok a jelenlevők előtt az árverési bizottsági elnök által felbontatnak, s illőleg megvizsgálatnak, ha vajjon a főnebbi pontok kívánatának megfelelnek-e. — vagy nem? s a mellyek hiányosak, felre vétetnek.

Ezek után, az írásbeli többi ajánlatok, a szóval tett legmagasb ígéretekkel egybevételnek, s ezekből az egészen legkedvezőbb eredményt mutató fog ki-

szemeltetni; s ha többily egyenlő ígérlet találtatnék, a szóbeli ígérlet közül a hasonló szóbelinek; — a két egyenlő írásbeli ajánlat közül pedig annak adatik elsőség, melly hamarabb küldetett be; végre az egészen hasonlók között sorshuzás fog határozni.

XI. Azoknak, kikre a főnebbiek szerint bizonyos gyapju-mennyiség esik, s kikre nézve az ajánlott ár ekkép másolhatlanul kötelező marad, — a bizottság által ez nyomban tudtul adatik azon megjegyzéssel, hogy ezt a m. kir. udvari kincstárnak helybenhagyás végett — melly annak mindig fentartatik — feljelenítsék. A többi ígérőknek pedig készpénzben vagy statuspapirosban betett bánatpénzüket s illőleg erőlő bizonyítványuk tüstint — vagy ha ki helyben nem lenne, mihe-lyest magát jelentendi — visszaadatik; mi által ezeknek minden az árverési feltételek — s illőleg írásbeli ajánlataik benyújtásával reájok háramlott kötelezettségük celenyészendik.

XII. Későbbi bármínő ígéretek a ajánlatoknak hely nem adatik. Fentartja magának mégis a kincstár, — azon esetben, ha netán a kitett árverés várakozása ellenére semmi kedvező eredményre nem vezetne, — egy második árverés kitűzését, vagy másképi rendelkezését.

XIII. A betett bánatpénz elvesztése alatt köteles a vevő az árverés tartásától számított legfelébb 8 nap alatt az árverési bizottság előkénél — az illető szerződés megkötése végett — személyesen megjelenni.

XIV. Ezen szerződés megkötése s kiadása előtt köteles a vevő betett bánatpénzét, a vételiár 25%ig kiegészíteni, melly 25% a vételiárnak, cautióul szolgáland a megvett árak vonakodás nélküli átvételére. s a még hátralevő vételiár lefizetésére.

XV. Ezen cautió és vételi joguk elvesztése alatt kötelesek a vevők az ekkép megvett gyapju-mennyiséget legfőlebb 1845ki évi szeptember 15keig a még hátralevő vételiár lefizetése mellett átvenni.

XVI. Az óbudai gyapju az óbudai tisztartóság hivatala udvarában van letéve; a diósgyőri, báci kamrai, s a kalocsai érsekségi gyapju pedig a pesti kir. sóháznál vannak lerakva, hol is mindenki által f. e. augusztus 20kától az árverés napjáig megtekinthető.

XVII. A gyapju-mázsátásnál két percentses bemérés állapittatik meg.

XVIII. A vevők tartoznak a gyapjuzsákokat azoknak beszerzési árak szerint a kincstárnak helyre pótolni, végtére:

XIX. A vevő az átveendő gyapjut annak átvétele előtt, egy az óbudai uradalmi, vagy pesti sóhivatali tiszt jelenlétében megmázsáltathatja. — Budán 1845k. évi julius 16kán. 3-3